

Posudek oponenta diplomové práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studentky: Magdalena Klecandová
Název práce: Občanská kompetence učitele a pojetí výuky
Vedoucí práce: doc. dr. Hana Kasíková, CSc.
Oponent práce: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 52
Počet stránek příloh: 0
Počet titulů v seznamu literatury: 34 + internetové zdroje

1	2	3	4
---	---	---	---

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

	x		
--	---	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

	x		
--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

x			
---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

	x		
--	---	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x		
--	---	--	--

Využití praktických zkušeností

	x		
--	---	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce, originalita)

--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x		
--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části

x			
---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

x			
---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x		
--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

	x		
--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Jak by autorka definovala občanskou kompetenci?
2. V čem lze či nelze pokládat soudobé pojetí občanské kompetence za odlišné od pojetí starších?
3. Existují nějaké překážky ve zkoumání vlivu občanských kompetencí učitelů na podobu jejich výuky?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Předložená práce se zabývá problematikou občanské kompetence v dvojitě smyslu: jednak touto kompetencí jako jedním z podstatných výukových cílů RVP, jednak (a to především) povahou občanských kompetencí samotných učitelů ve vztahu k jejich chápání výuky občanských kompetencí. Jde o úkol náročný a obtížně splnitelný.

Autorka zvolila standardní výkladový postup, který je jakousi univerzálií soudobých DP. Po stručném (na diplomovou práci bohužel příliš stručném a místy až heslovitém) teoretickém vymezení problematiky a základních pojmů přikročila k referátu svého výzkumu, který provedla mezi učiteli na vybraných školách základních a středních.

Výklad je logicky strukturován od obecných úvah o občanu, občanství apod. k analýze osobnosti učitele a jejich „složek“ a různých forem „poslání“ učitele ve vztahu ke škole a k veřejnému životu. Teoretická část je doplněna referátem srovnávací studie brazilského a kanadského přístupu k výuce učitelů zapojených do společensko-politických aktivit. Praktická část je zaměřena na zjištění vlivu občanské kompetence učitele na jeho pojetí výuky. K tomu mám jisté výhrady (viz níže).

Práce má některé nedostatky, které u diplomové práce poněkud překvapí, počínaje nevelkým rozsahem. Nepřečetl jsem normostrany, nicméně vlastní text nemá více než 52 stran! V práci se sice nevyskytují překlepy a hrubé chyby, ovšem formulace (v teoretické části) jsou místy toporné a na první přečtení obtížně srozumitelné (např. s. 11), nepřesné či sporné (s. 9 a násl.). Vyskytují se zde „drobnosti“, jež v jazyce zakořenily v důsledku jeho žurnalizace, nicméně význam opravdu nelze „vnímat“ (s. 9; srv. též s. 11 aj.), povinnosti jsou asi spíše důležité či náročné než „velké“ (tamtéž), parafráze užívaných knižních zdrojů nejsou buď zcela přesné, nebo jsou převzaty jen jako fráze bez dalšího vysvětlení. Právě aristotelské (plátónské), hobbesovské, rousseauovské či masarykovské reflexe by bylo v takto koncipované práci dobré rozvinout do hloubky a s oporou v původních textech těchto autorů. Dospělo by se tím přirozeně k otázce, do jaké míry je dnes tolik prosazovaný pojem kompetence odlišný např. od klasického pojmu ctnosti. Autorka rovněž ani v náznaku nerozporuje problematiku vyjádření „autorit“ (např. s. 14, poměr k „jinakosti“ v definici občanské kompetence dle Dvořákové).

Praktická část je zpracována poměrně dobře. Výzkumný vzorek je ale dle mého soudu příliš malý vzhledem k ambiciózně formulovanému cíli výzkumu. Výtka směřuje též k nedostatečně ošetřené formulaci cíle (s. 38), byť sama autorka zdůrazňuje, že jí jde o zachycení mikroprostředí, jehož kvality nelze plně zobecňovat – zaměřuje se na vyučující občanské výchovy a Základů společenských věd, což ovšem ve formulaci cíle není specifikováno a figuruje tam obecný termín „výuka“.

Autorka prokázala schopnost provést a prezentovat kvalitativní výzkum menšího rozsahu odpovídajícími metodami. Její interpretace výzkumných zjištění jsou korektní, avšak nepřinášejí žádné nové poznání, které by nějak prohloubilo to, co už o studovaném problému víme a co je vlastně i intuitivně zřejmé. Každopádně je možno přistupovat k nim jako k zajímavým příkladům toho, co oporu v empirii opravdu vyžaduje.

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě s výše uvedenými výhradami a navrhuji hodnotit ji známkou velmi dobře.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis: 18. 1. 2014